

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 124/08-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. mája 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o prijatej sťažnosti MUDr. J. K., T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 2 S 38/2006-35 zo 6. septembra 2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. J. K. domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 2 S 38/2006-35 zo 6. septembra 2007 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 2 S 38/2007-35 zo 6. septembra 2007 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. MUDr. J. K. n e p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie.

4. MUDr. J. K. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 498 Sk (slovom jedenásťtisícštyristodeväťdesiatosem slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Prešove p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. I. R., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 124/08-11 z 13. marca 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. J. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 S 38/2006-35 zo 6. septembra 2007.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva:

«Dňa 21. 12. 2006 podal žalobca na Krajský súd v Prešove žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Predmetné konanie sa vedie na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2 S 38/06. V predmetnej žalobe sťažovateľ uviedol:

„Dňa 15. 7. 2005 som podal na Obvodnom oddelení PZ v T. oznámenie o priestupku spočívajúcom v tom, že M. a M. F., býv. v T., neoprávnene odoberajú vodu zo studne, ktorá je umiestnená na hranici parciel č. 215/2 v k. ú. T., ktorá mi patrí a parcely..., ktorá patrí pani F. M.

Listom zo dňa 27. 8. 2004 sp. zn. ČPS: ORP-316/2004 postúpilo Obvodné oddelenie PZ v S. vec obci T.

Starostka obce vykonala miestne zisťovanie a listom č. 279/2004-Vo zo dňa 27. 9. 2004 oznámila, že údržba vodovodnej prípojky v zmysle § 139b Stavebného zákona nevyžaduje ohlásenie stavebnému úradu.

Listom zo dňa 14. 11. 2004 som sa obrátil na riaditeľa Obvodného oddelenia PZ S. s upozornením na to, že som sa nedomáhal preskúmania, či rekonštrukcia vodovodnej prípojky je vykonávaná v súlade s ustanoveniami Stavebného zákona, ale že podstatou môjho oznámenia je, že M. F. a M. F. zasahujú do môjho vlastníckych práv k studni tým, že z nej bez môjho súhlasu odčerpávajú vodu.

Listom zo dňa 6. 1. 2005 sp. zn. ČPS: ORP-447/2004 mi bolo oznámené riaditeľom OO PZ v S., že prípad neoprávneného čerpania vody zo studni bol kvalifikovaný ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) Zákona č. 370/90 Zb., z ktorého je podozrivý M. F. Správa o výsledku objasňovania bola v zmysle § 60 ods. 3 písm. d) Zákona č. 370/1990 Zb. predložená Obecnému úradu v T. ako podnet na začatie konania o priestupku.

Listom zo dňa 23. 2. 2005 č. 1545/2005 starostka obce T. mi oznámila, že jej bolo dňa 3. 9. 2004 doručené oznámenie o priestupku, ktorého sa mal dopustiť M. F. a po vykonaní miestneho šetrenia bol zaslaný list zo dňa 27. 9. 2004 s výsledkom šetrenia. Podľa tohto listu daný problém vyriešil daný úrad - obec T.

Listom zo dňa 25. 8. 2005 sa moja právna zástupkyňa obrátila na Obecný úrad v T. so žiadosťou o vyjadrenie, prečo správny orgán, ktorého v právomoci je prejednať priestupok, v tomto prípade starostka obce T., nedodržel postup podľa Zákona o priestupkoch pri vybavovaní podnetu, z ktorého vyplýva podozrenie zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu.

Upozornila na to, že predmetom môjho oznámenia, v súlade s ktorým sú už citované listy OO PZ v S. zo dňa 6. 1. 2005 a 7. 2. 2005, nie je preverenie postupu pri rekonštrukcii vodovodnej prípojky, ale skutočnosť, že M. F. a M. F. bez môjho súhlasu odoberajú vodu zo studne, ktorá mi spoluvlastníckym právom patrí.

Na tento list mi bola doručená odpoveď starostky obce T. č. 305/05 zo dňa 16. 9. 2005, v ktorom mi starostka obce oznámila, že v zmysle § 49 ods. 1 písm. d) Zákona

č. 372/1990 Zb. o priestupkoch ide o občianskoprávnu záležitosť, ktorú má riešiť v prípade potreby občianskoprávny súd. Ďalej mi oznámila, že žiadne iné skutočnosti, ktoré by sa týkali riešenia tohto problému medzi spoluvlastníkmi jej nie sú známe.

Listom zo dňa 26. 10. 2005 som sa obrátil na žalovanú, jej komisiu obecného zastupiteľstva so sťažnosťou podľa Zákona č. 152/1998 Z. z. na postup starostky obce T. v predmetnej veci.

Namietal som, že starostka obce T. nepostupovala v predmetnom konaní podľa ustanovení Zákona o priestupkoch, ktoré som citoval, a nezaoberala sa obsahom môjho oznámenia. Namietal som týmto, že týmto postupom starostka obce T. zasiahla do môjho práva na prejednanie veci orgánom Slovenskej republiky. (...)

Listom zo dňa 28. 11. 2005 č. 387/2005 oznámila komisia obecného zastupiteľstva obce T., že predlžuje lehotu na vybavenie sťažnosti „za účelom dôsledného prešetrenia a náročnosti prípadu“. Ďalším dôvodom na predĺženie lehoty je sťažnosť, že predseda komisie konania pracuje v ČR. Uvedený list nie je opatrený ani menom člena komisia, ktorý tento list v mene komisie zasiela, ani žiadnym podpisom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 Zákona č. 152/1998 Z. z. - na prešetrenie sťažnosti proti činnosti poslanca obecného zastupiteľstva, starostu obce a hlavného kontrolóra je príslušná komisia zriadená obecným zastupiteľstvom.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Zákona č. 152/1998 Z. z. - príslušný orgán verejnej správy je povinný prešetriť a vybaviť sťažnosť do 30 dní odo dňa, keď mu bola doručená. V prípadoch spornej príslušnosti (§ 11 ods. 5) začína lehota na vybavenie sťažnosti plynúť odo dňa, keď bolo doručené oznámenie o určení príslušnosti.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia - ak si vybavenie sťažnosti vyžaduje súčinnosť iného orgánu verejnej správy, fyzickej osoby alebo právnickej osoby, príslušný orgán verejnej správy je povinný vybaviť sťažnosť najneskôr do 60 dní odo dňa, keď mu bola doručená. V prípadoch náročných na prešetrenie sťažnosti môže vedúci orgánu verejnej správy predĺžiť lehotu na jej vybavenie o ďalších 30 dní. O každom predĺžení lehoty na vybavenie a o dôvodoch predĺženia je orgán verejnej správy povinný písomne upovedomiť sťažovateľa bez zbytočného odkladu.

Z citovaných ustanovení právnych predpisov a zo skutkových okolností uvedených v tejto žalobe vyplýva, že žalovaná je dlhodobo nečinná pri vybavovaní mojej sťažnosti.

Sťažnosť som podal dňa 26. 10. 2005 (údaj uvedený v liste žalovanej zo dňa 28. 11. 2005 nezodpovedá skutočnosti) a doposiaľ ani po roku a dvoch mesiacoch nie je vybavená. Je pravdou, že listom zo dňa 28. 11. 2005 bola predĺžená lehota na vybavenie sťažnosti na 60 dní, ale aj v takomto prípade lehota na vybavenie sťažnosti uplynula pred rokom.

Podľa ustanovenia § 250t ods. 1 O. s. p. - fyzická alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Navrhujem, aby súd vykonal dokazovanie pripojenými listinnými dôkazmi a spisom, ktorý žalovaná vedie o mojej sťažnosti a rozhodol týmto uznesením:

Žalovaná je povinná vybaviť sťažnosť žalobcu zo dňa 26. 10. 2005 na postup starostky obce T. zaevidovanej pod č. 387/05 do 1 mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.

Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi všetky trovy tohto konania.“

Dňa 20. 9. 2007 bolo doručené právnej zástupkyňi sťažovateľa uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 S 38/2006 zo dňa 6. 9. 2007, ktorým súd návrh zamietol a nepriznal navrhovateľovi právo na náhradu trov konania.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol vo veci týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

- a na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

bolo uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 S 38/2006 zo dňa 6. 9. 2007, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 S 38/2006 zo dňa 6. 9. 2007a vracia vec Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Prešove pokračovať

v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 50.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania. “

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za krajský súd predseda kolégia JUDr. J. A. listom sp. zn. Spr 10051/08 z 21. apríla 2008 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu listom zo 7. mája 2008.

2.1 Predseda kolégia krajského súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Predmetná vec napadla na Krajský súd v Prešove dňa 27. 12. 2006 a boli zaradené pod vyššie uvedené sp. zn 2 S 38/2006.

Po naštudovaní veci a zvládnutí jej skutkovej a právnej náročnosti bolo vo veci rozhodnuté dňa 6. 9. 2007 a po napísaní rozhodnutia a jeho kontrole bola vec zaslaná účastníkom konania.

Z uvedeného vyplýva , že k prietahom v konaní nedošlo v predmetnej veci...

Predpokladom podania návrhu, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť je, aby navrhovateľ vyčerpал prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, To znamená, že navrhovateľ pred podaním návrhu musí využiť podnet na vykonanie opatrenia proti nečinnosti.

Taká vymedzená prípustnosť podania návrhu proti nečinnosti na súd vyjadruje princíp subsidiarity správneho súdnictva, totiž aby jeho právomoc nesuplovala iné účinné prostriedky právnej ochrany.

V zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 151/2001 Z. z. o prokuratúre (správne má byť zákon č. 153/2001 Z. z., pozn.), prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, orgány prokuratúry možno považovať za orgány

disponujúce prostriedkami umožňujúcimi uplatnenie ochrany práv a právom chránených záujmov navrhovateľa vo vzťahu k namietanej nečinnosti správneho orgánu.

Z obsahu administratívneho spisu odporkyne ako aj z obsahu podaní navrhovateľa nevyplýva skutočnosť, že by podal podnet na preskúmanie postupu orgánov verejnej správy v súvislosti s nečinnosťou orgánu verejnej správy na príslušnú prokuratúru vo veci preskúmania postupu starostky Obce T. Keďže navrhovateľ nevyčerpal túto možnosť domáhať sa nápravy prostredníctvom prokuratúry, je potrebné jeho návrh na súd považovať za predčasný, pretože v súdnom konaní sa môže domáhať ochrany až po vyčerpaní prostriedkov, ktorých použitie umožňuje osobitný zákon.

S poukazom na uvedené, krajský súd podľa ustanovenia § 250t ods. 4 posledná veta O. s. p. návrh ako neprípustný zamietol...

Zároveň súhlasíme s tým, aby bolo Ústavným súdom v predmetnej veci rozhodnuté bez našej účasti.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu uviedla:

„Ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, aj z vyjadrenia Krajského súdu v Prešove, jediným dôvodom, pre ktorý Krajský súd v Prešove návrh zamietol je tvrdenie, že navrhovateľ mal pred podaním návrhu na súd využiť podnet podľa zákona 151/2001 Z. z. o prokuratúre (správne má byť zákon č. 153/2001 Z. z., pozn.), jeho § 31 ods. 1.

Podľa ustanovenia § 31 ods. 3 Zákona o prokuratúre - podnetom na účely tohto zákona nieje podanie na vybavenie ktorého sa vzťahuje osobitný zákon.

Podľa poznámky k citovanému zákonnému ustanoveniu, týmto osobitným zákonom je mienený aj zákon č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach.

Aj citované ustanovenie § 31 ods. 1 Zákona o prokuratúre ustanovuje, že prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom, aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonávať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa ustanovenia § 21 ods. 1 - prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním

zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy

a) preskúvaním zákonnosti

1. všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných orgánmi verejnej správy,

2. smerníc, uznesení, úprav, opatrení a iných právnych aktov vydaných na zabezpečenie plnenia úloh v oblasti verejnej správy...,

3. rozhodnutí vydaných v jednotlivých veciach 13) v oblasti verejnej správy...

4. postupu orgánov verejnej správy pri vydávaní opatrení a rozhodnutí,

b) vykonávaním previerok zachovávanía zákonnosti,

c) uplatňovaním poradného hlasu na zasadnutiach orgánov verejnej správy.

Z takto vymedzeného rozsahu dozoru nevyplýva žiadna pôsobnosť prokuratúry pri preskúvaní vybavovania sťažnosti podľa zákona č. 152/1998 Z. z....

Oznamujem týmto, že sťažovateľ netrvá na ústnom pojednávaní vo veci a súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v jeho veci.

Vzhľadom na to si sťažovateľ uplatňuje náhradu trov konania a žiada, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania vo výške 11.498,- Sk...“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 2 S 38/2006-35 zo 6. septembra 2007, ktorým krajský súd zamietol návrh sťažovateľa v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Sťažovateľ v konaní pred krajským súdom namietal nečinnosť orgánu verejnej správy, ktorý jeho návrh rozhodnutím zo 6. septembra 2007 zamietol podľa § 250t ods. 4 poslednej vety Občianskeho súdneho poriadku ako neprípustný z dôvodu, že sťažovateľ nevyčerpal iné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, t. j. nepodal podnet na preskúmanie postupu orgánu verejnej správy v súvislosti s jeho nečinnosťou v zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným

právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohoto postavenia ústavného súdu vyplýva, že preskúmať môže rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Krajský súd vo svojom uznesení č. k. 2 S 38/2006-35 zo 6. septembra 2007 zamietol návrh sťažovateľa v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy a svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Súd príslušný rozhodovať o návrhu namietajúcom nečinnosť správneho orgánu musí splnenie podmienky podľa § 250t ods. 1 OSP posudzovať individuálne, vo svetle okolností konkrétneho prípadu, rešpektujúc účel tohto právneho prostriedku, ktorým je

poskytnutie efektívnej a účinnej ochrany osobe, ktorej práva alebo právom chránené záujmy môžu byť dotknuté nečinnosťou orgánu verejnej správy v konkrétnom konaní...

Predpokladom podania návrhu, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť je, aby navrhovateľ vyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. To znamená, že navrhovateľ pred podaním návrhu musí využiť podnet na vykonanie opatrenia proti nečinnosti.

Takto vymedzená prípustnosť podania návrhu proti nečinnosti na súd vyjadruje princíp subsidiarity správneho súdnictva, totiž aby jeho právomoc nesuplovala iné účinné prostriedky právnej ochrany.

V zmysle § 31 ods. 1 zákona č. 151/2001 Z. z. o prokuratúre, prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 35 ods. 3 citovaného zákona o prokuratúre, ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, orgány prokuratúry možno považovať za orgány disponujúce prostriedkami umožňujúcimi uplatnenie ochrany práv a právom chránených záujmov navrhovateľa vo vzťahu k namietanej nečinnosti správneho orgánu.

Z obsahu administratívneho spisu odporkyne ako aj z obsahu podaní navrhovateľa nevyplývala skutočnosť, že by podal podnet na preskúmanie postupu orgánu verejnej správy v súvislosti s nečinnosťou orgánu verejnej správy na príslušnú prokuratúru vo veci preskúmania postupu starostky Obce T. Keďže navrhovateľ nevyčerpal túto možnosť domáhať sa nápravy prostredníctvom prokuratúry, je potrebné jeho návrh na súd považovať za predčasný, pretože v súdnom konaní sa môže domáhať ochrany až po vyčerpaní prostriedkov, ktorých použitie umožňuje osobitný zákon.

S poukazom na uvedené, krajský súd podľa ustanovenia § 250t ods. 4 posledná veta O. s. p. návrh ako neprípustný zamietol.“

Z obsahu odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ nevyčerpal iné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, t. j. nepodal sťažnosť, upozornenie alebo podnet na preskúmanie postupu orgánu verejnej správy v súvislosti s jeho nečinnosťou v zmysle § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s posúdením upozornenia prokurátora ako prostriedkom nápravy sťažovateľa. V okolnostiach danej veci podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať upozornenie prokurátora za účinný prostriedok nápravy. Nestačí totiž podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby sťažovateľ mal prostriedky nápravy, ale tieto musia byť efektívne. Odmietnutie žaloby podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku len z toho dôvodu, že sťažovateľ nevyužil podanie podnetu u prokurátora, nemôže byť dôvodom na zamietnutie jeho žaloby.

Európsky súd pre ľudské práva už v súvislosti s existenciou efektívneho prostriedku nápravy vo vnútroštátnom poriadku viacnásobne konštatoval, že v zmysle čl. 35 dohovoru považuje za efektívny prostriedok nápravy taký, ktorý je dostupný a umožňuje dosiahnuť nápravu alebo zadosťučinenie za namietané porušenia. Existencia prostriedku nápravy musí byť dostatočne konkrétna, nie len v teórii, ale aj v praxi, v opačnom prípade nemá požadovanú dosiahnuteľnosť a účinnosť (Feldek versus Slovensko z 15. júna 2000, Vernillo v. Francúzsko, 20. február 1991, Johnston and Others v. Írsko, 18. december 1986, Van Droogenbroeck judgment versus Belgicko, 24. jún 1982).

Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre viackrát potvrdil, že vnútroštátny prostriedok nápravy, ktorý sťažovateľom zároveň neumožňuje domáhať sa a teoreticky i prakticky dosiahnuť náhradu za spôsobenú nemateriálnu ujmu, nemôže byť považovaný za efektívny.

Ak všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajským súdom boli vyvodené závery, ktoré sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň majú za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 2 S 38/2006-35 zo 6. septembra 2007 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia zrušil rozhodnutie krajského súdu č. k. 2 S 38/2006-35 zo 6. septembra 2007 podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 50 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 498 Sk vrátane 19 % DPH, zároveň predložila ústavnému súdu osvedčenie o registrácii pre DPH.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk. Základná sadzba za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk.

Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov za tri úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu z 20. novembra 2007 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu krajského súdu zo 7. mája 2008). Za dva úkony uskutočnené v roku 2007 patrí odmena v sume 6 296 Sk vrátane paušálu a za jeden úkon uskutočnený v roku 2008 patrí odmena v sume 3 367 Sk vrátane paušálu. Ústavný súd tak sťažovateľovi priznal náhradu trov v celkovej sume 11 498 Sk vrátane 19 % DPH.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2008